

ERMENİSTAN 2013 (3)

Ömer Engin LÜTEM

2013 yılında Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde ne gibi gelişmeler olabileceği düşünüldüğünde ortaya çıkan tablo pek olumlu değildir. Ermenistan, Türkiye'nin protokollerin uygulanmasını Karabağ sorunda olumlu gelişmeler olmasına bağlamasına büyük tepki göstermiş ve hatta, geçici olmak kaydıyla da olsa, Protokolleri Ermenistan Millet Meclisinin gündeminden çıkarmıştır. Aradan geçen 3 yıla yakın zaman içinde iki ülke ilişkilerinde olumlu denebilecek bir gelişme görülmemiş aksine başka Serj Sarkisyan olmak üzere Ermeni devlet adamlarının Türkiye aleyhindeki beyanları artmıştır. Bunlar arasında, eskiden hemen hiç değinilmeyen Türkiye'nin soykırım iddialarını tanınması ve hatta tazminat ödemesi dahi bulunmaktadır. Ermenistan'ın bu sert tutumunun nedenleri araştırıldığında önce Sarkisyan'ın, Diasporanın yanında Ermenistanda da çok eleştirildiği protokollerden kurtulmak ve aynı zamanda Türkiye'ye taviz verdiği kanısını da ortadan kaldırmak amacıyla hareket ettiği gözlemlenmektedir. Sarkisyan bunda başarılı olmuştur. Bu seçim döneminde bile Sarkisyan protokoller nedeniyle eleştiri almamaktadır. İkinci olarak Ermenistan'ın Türkiye ile ilişkilerin önkoşul olmadan normalleştirilmesi politikasının, diğer bir deyimle Protokollerin Karabağ sorununa bağlanmadan tasdik edilmesi ve Türkiye'nin Ermenistan ile olan sınırını açmasının, ABD ve AB ülkelerince benimsendiği görülmektedir. Bu durum doğal olarak Ermenistanı Türkiye politikasında yüreklendirmiştir. Diğer yandan, Rusyanın Ermenistanı Avrasya Birliği üyesi yapma girişimlerine karşılık Avrupa Birliği'nin bu ülkeyi Avrupaya bağlama ve bu çerçevede bir ortaklık anlaşması imzalama isteği de Ermenistana izlediği yolun doğru olduğu kanısını pekiştirmiştir. Bu arada ortaklık anlaşması yapıldıktan sonra Ermenistan'ın bu yeni konumundan AB içinde Türkiye aleyhindeki bazı eylemlerde, özellikle soykırım iddialarının 100. yılının anılmasına ilişkin eylemlerde bulunmak için yararlanmaya çalışması mümkündür. Ermenistan'ın bu sert olarak nitelendirilebilecek tutumuna karşın Türkiye'nin bu ülkeye karşı ılımlı ve yapıcı bir politika izlemeye çalıştığı görülmektedir. Diğer yandan Türkiye diasporanın makul kesimleriyle bir diyalog arayışı içindedir. Ayrıca Türk vatandaşı Ermenilerin, vakıflar başta olmak üzere, bazı sorunlarının çözümünde ciddi ilerlemeler sağlanmıştır. Ne var ki Ermenistan bu iyi niyet gösterilerini görmezden gelmekte ve yukarıda değindiğimiz uzlaşmaz politikasına devam etmektedir. Seçim döneminde yararlı olabilecek böyle bir politikanın orta ve özellikle uzun vadede Ermenistan'ın aleyhinde sonuçlar vermesi kaçınılmazdır: Önce bu tür bir politika Türkiye-Azerbaycan arasında esasen mevcut dayanışmayı daha da arttıracaktır. Karabağ sorunun içine girdiği çıkmazın iki ülke arasında Ermenistan'ın kaldıramayacağı bir silahlanma yarışına neden olması mümkündür. Diğer yandan Karabağ sorununun çözümsüzlüğü Türk sınır kapısının kapalı kalmaya devam

etmesi sonucunu da verecektir. Ermenistan, Türkiye Türkiye-Azerbaycan ve Gürcistan arasındaki büyük işbirliği projelerinin (doğal gaz ve petrol nakli, yeni demir yolu hatları, ileride yeni transit kara yolları inşası gibi) dışında kalmaya devam edecek ve bu izolasyon içinde Rusyaya daha fazla ihtiyaç duyacaktır. Bu arada AB ile ortaklığın, bazı maddi yardımlar sağlama dışında, Ermenistanın komşularıyla olan sorunlarının çözümünde kayda değer bir yararı olmayacağı da anlaşılacaktır. Kısaca bu günkü politikasına devam ettiği takdirde Ermenistanın önümüzdeki dönemde, gitgide artan bir ölçüde, üstesinden gelmesi çok zor bazı sorunlarla karşılaşmasının kaçınılmaz olacağı görülmektedir.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "ERMENİSTAN 2013 (3) ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2013 / 4. Ocak 08. Erişim Temmuz 09, 2026.
<https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/ERMENISTAN-2013-3>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır